

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2021/22:SfU5

Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken. Förslaget innebär att bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Ändringarna avser att förtydliga bedömningarna av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete i sjukförsäkringen. Förslaget avser sjukpenning och sjukpenning i särskilda fall.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2022.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns sex reservationer (M, SD, V, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring.

Åtta yrkanden i fyra följdmotioner.

Två yrkanden i en motion från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Angiven yrkesgrupp - åtgärder för en begriplig sjukförsäkring.....	6
Reservationer.....	11
1. Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring, punkt 1 (M).....	11
2. Ikraftträdandebestämmelser, punkt 2 (SD, V).....	11
3. Uppföljning av lagändringarna, punkt 3 (SD).....	12
4. Uppföljning av lagändringarna, punkt 3 (KD).....	13
5. En mer generös tillämpning, punkt 4 (V).....	13
6. Ytterligare åtgärder inom sjukförsäkringen, punkt 5 (V).....	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	15
Propositionen.....	15
Följdmotionerna.....	15
Motion från allmänna motionstiden 2021/22.....	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:171 och avslår motion

2020/21:4025 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M).

Reservation 1 (M)

2. Ikraftträdandebestämmelser

Riksdagen avslår motion

2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 2 (SD, V)

3. Uppföljning av lagändringarna

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:4018 av Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD) och

2020/21:4022 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (KD)

4. En mer generös tillämpning

Riksdagen avslår motion

2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 5 (V)

5. Ytterligare åtgärder inom sjukförsäkringen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

2021/22:2595 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 16.

Reservation 6 (V)

Stockholm den 19 oktober 2021

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Teresa Carvalho (S), Martina Johansson (C), Ida Gabrielsson (V), Julia Kronlid (SD), Emilia Töyrä (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Bengt Eliasson (L), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Mats Berglund (MP), Arin Karapet (M), Jennie Åfeldt (SD) och Helena Storckenfeldt (M).

Redogörelse för ärendet

Utredningen En trygg sjukförsäkring med människan i centrum lämnade i delbetänkandet Ingen regel utan undantag – en trygg sjukförsäkring med människan i centrum (SOU 2019:2) förslag om att bl.a. arbetsförmågan efter dag 180 ska bedömas mot angivet normalt förekommande arbete. I dag görs bedömningen mot sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. I delbetänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) inarbetades förslaget.

I detta betänkande behandlar utskottet propositionen 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring, som bygger på nämnda utredningsförslag, fyra följdmotioner och en motion från den allmänna motionstiden 2021/22.

En förteckning över utskottets behandlade förslag finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Angiven yrkesgrupp - åtgärder för en begriplig sjukförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i socialförsäkringsbalken om att bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Därmed avslår riksdagen ett motionsyrkande om att avslå propositionen.

Riksdagen avslår även motionsyrkanden om att förslaget ska träda i kraft så snart som möjligt och att det ska följas upp. Vidare avslår riksdagen yrkanden om ytterligare åtgärder inom sjukförsäkringen.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD, V), 3 (SD), 4 (KD), 5 (V) och 6 (V).

Gällande ordning

Försäkringskassan prövar rätten till sjukpenning med utgångspunkt från de olika tidsintervaller som finns angivna i den s.k. rehabiliteringskedjan och mot vilket eller vilka arbeten som den försäkrades arbetsförmåga ska prövas.

Under de första 90 dagarna av en sjukskrivning bedöms den försäkrades förmåga att klara sitt vanliga arbete eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder (27 kap. 46 § SFB). Från och med dag 91 ska även beaktas om den försäkrade kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren (27 kap. 47 § SFB).

Om sjukfallet varar längre än 180 dagar ska beaktas om den försäkrade har sådan förmåga att han eller hon kan försörja sig själv genom sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne (27 kap. 48 § SFB). Prövningen mot normalt förekommande arbete ska emellertid inte göras om övervägande skäl talar för att den försäkrade kan återgå i arbete i samma omfattning som före sjukskrivningen, före den tidpunkt då han eller hon har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar, eller det i annat fall kan anses oskäligt att bedöma den försäkrades arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete. Det som sagts gäller också för sjukpenning i särskilda fall, förutom att bedömningen av arbetsförmågans nedsättning ska göras i förhållande till ett heltidsarbete (28 a kap. 8 § SFB).

Propositionen

Av propositionen framgår att en grundläggande princip i den svenska sjukförsäkringen är att arbetsförmågan efter en tids sjukskrivning ska bedömas mot någon form av vidare arbetsmarknadsbegrepp än det befintliga arbetet. Vid bedömningen av arbetsförmågan i sjukförsäkringen ska det inte tas hänsyn till arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden. Med normalt förekommande arbete avses enligt rättspraxis vanliga arbeten på arbetsmarknaden där en försäkrads arbetsförmåga kan tas till vara i hel eller närmast hel omfattning. Ett sådant arbete innebär krav på normal prestation där ringa eller ingen anpassning kan väntas förekomma med hänsyn till funktionshinder eller medicinska besvär hos arbetstagare.

Regeringens förslag innefattar inte några ändringar av vilka faktorer som får vägas in vid bedömningarna och inte heller några ändringar i övrigt vad gäller rätten till sjukpenning. En försäkrad som ur medicinskt hänseende bedöms kunna arbeta i normal arbetstakt och utan mer än ringa anpassning inom en yrkesgrupp som innehåller normalt förekommande arbeten på den svenska arbetsmarknaden har således inte rätt till sjukpenning. Det saknar därmed enligt regeringen betydelse om den samling arbeten som ingår i yrkesgruppen inte passar den försäkrades utbildning och erfarenhet.

I propositionen anges att kritik har riktats mot Försäkringskassans bedömningar av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbeten. Kritiken handlar om att arbetsförmågan bedöms mot arbeten som inte finns på arbetsmarknaden eller som individen i realiteten inte kan få.

Regeringen anser att det framstår som svårt att på ett transparent och för den enskilde begripligt sätt förklara vad som är ett förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden och vilka krav som ska ställas för ett sådant arbete i samband med prövningen i sjukfall efter dag 180. Begreppet normalt förekommande förvärvsarbete har stor vidd och de försök till konkretiseringar som Försäkringskassan gjort på uppdrag av regeringen har inte fått genomslag i handläggningen. I dag konkretiseras bedömningen av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete när den försäkrade genomgår en försäkringsmedicinsk utredning. Försäkringsmedicinska utredningar görs i ärenden där det finns ett särskilt behov av mer utförliga medicinska underlag för att kunna bedöma arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete. Utredningarna är omfattande och kostnadskrävande samt ställer höga krav på samordning mellan Försäkringskassan och regionerna. Under 2017 utfördes försäkringsmedicinska utredningar i 7 procent av de sjukfall som varade längre än 180 dagar.

Regeringen anser att det finns behov av att förtydliga begreppet normalt förekommande arbete och föreslår därför att det i lag ska anges att bedömningarna av arbetsförmågan efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Förslaget gäller både sjukpenning och sjukpenning i särskilda fall.

Vidare avser regeringen att ge Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i uppdrag att utveckla ett kunskapsmaterial som ska kunna användas av Försäkringskassan som ett stöd vid bedömning av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp. Materialet kommer även att bidra till att undvika att bedömningarna av arbetsförmågan görs på ett schablonartat sätt.

Regeringen anser att lagförslaget som lämnas i propositionen tillsammans med det uppdrag som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kommer att få, kommer att göra bedömningarna inom sjukförsäkringen mer begripliga för den enskilde. Meningen är att det kunskapsmaterial som arbetas fram ska ge handläggarna det stöd de behöver för att kunna göra bedömningar utan att en aktivitetsförmågeutredning måste ingå i beslutsunderlaget. Regeringen anser att en ökad tydlighet i Försäkringskassans bedömningar kommer att stärka den försäkrades möjligheter att förstå ställningstaganden som görs vid beslut inom sjukförsäkringen. Vidare kan Arbetsförmedlingen ha nytta av att Försäkringskassans beslut blir mer konkreta om individen behöver stöd av Arbetsförmedlingen i omställningen till ett nytt arbete. Uppdraget bedöms också skapa förbättrade förutsättningar för samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2022, när kunskapsmaterialet förväntas finnas på plats.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4025 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) framhålls att förslaget riskerar att leda till att den försäkrade även fortsättningsvis lämnas utan tillräckligt stöd och hjälp tillbaka i arbete, sjukfrånvaron kan bli långvarig och att svårigheterna att komma tillbaka i arbete kan öka. Propositionen bör därför avslås.

I partimotion 2020/21:4018 av Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD) vill motionärerna att regeringen ska ges i uppdrag att genomföra en uppföljning och utvärdering av lagändringens effekter ett år efter att ändringen genomförts. Förslaget är välkommet men lyfter inte i tillräcklig omfattning fram att bedömningarna i sak i många fall i dag är alltför strikta. Detta behöver förändras för att sjukförsäkringen ska bli mer förutsägbar, trygg och rättssäker.

Ida Gabrielsson m.fl. (V) anför i kommittémotion 2020/21:4013 yrkande 1 att lagförslaget bör träda i kraft snarast möjligt. Förslaget är välkommet och angeläget. Sjukskrivna ska dock inte behöva drabbas av att ikraftträdandet senareläggs på sätt som nu föreslås. I yrkande 2 framhålls att regeringen bör återkomma med förslag som leder till en mer generös tillämpning. Tillämpningen bör överensstämma med vad som anges i delbetänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6). Ärendena bör utredas i större utsträckning, och av Försäkringskassans ställningstagande bör också framgå att frågan blivit ordentligt belyst och utredd. I yrkandena 3 och 4 framförs att regeringen även bör återkomma med förslag i sjuk-

försäkringen som gör det möjligt att bedöma den försäkrade utifrån hans eller hennes befintliga skick, och att regeringen bör slopa rehabiliteringskedjan och återkomma med förslag om en ny rehabiliteringsmodell utifrån steg-för-steg-modellen. Likalydande yrkanden finns i motion 2021/22:2595 (V) yrkandena 15 och 16.

Hans Eklind m.fl. (KD) framhåller i kommittémotion 2020/21:4022 yrkandena 1 och 2 vikten av att regeringen dels följer upp på vilka grunder beslut fattas av Försäkringskassan eller domstolsväsendet för att säkerställa att inte andra skäl än medicinska beaktas vid bedömningar, dels inom en rimlig tidsgräns undersöker om de försäkrade uppfattar Försäkringskassans beslut som mer tydliga med de föreslagna lagändringarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det, trots reformer och regeringsuppdrag, inte har gått att komma till rätta med den bristande transparensen i Försäkringskassans bedömningar och beslut om avslag vid prövningen mot normalt förekommande arbete när arbetsförmågan prövas efter dag 180 i sjukperioden. Utskottet anser som regeringen att det är angeläget att Försäkringskassans beslut blir mer begripliga och lättare att förstå för den försäkrade.

Utskottet delar även regeringens bedömning att det är angeläget att Försäkringskassan får ett kunskapsstöd som kan användas av myndigheten vid bedömningen av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp. Ett kunskapsmaterial kan ge nödvändigt stöd vid bedömningen och leda till att besluten bli tydligare. Dessutom undviks att bedömningarna görs på ett schablonartat sätt. Utskottet förutsätter att kunskapsmaterialet görs transparent och tillgängligt för allmänheten.

Utskottet noterar att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan nu har fått i uppdrag att ta fram detta kunskapsstöd. Det framkommer att stödet ska ange yrkesgrupper utifrån likartade arbetsuppgifter och likartade krav ur medicinskt hänseende. Uppdraget, som genomförs i samråd med arbetsmarknadens parter och vid behov i samråd med bl.a. Socialstyrelsen, ska slutredovisas senast den 31 maj 2022.

Utskottet tillstyrker därmed propositionen och avstyrker motion 2020/21:4025 (M) om att riksdagen bör avslå propositionen.

När det gäller ett yrkande om att förslaget bör träda i kraft så snart som möjligt håller utskottet med om att det är angeläget att få en lagändring på plats. Samtidigt är det, som anges i propositionen, nödvändigt att Försäkringskassan får ett tydligt kunskapsstöd för att kunna tillämpa bestämmelsen enhetligt. Utskottet anser därför liksom regeringen att de nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 september 2022, när det angivna kunskapsstödet förväntas vara på plats. Motion 2020/21:4013 (V) yrkande 1 avstyrks därmed.

Utskottet kan se värdet av en uppföljning av förslaget efter en tid. Utskottet håller med om att det kvarstår en del utmaningar och att förslaget kan vara förknippat med pedagogiska utmaningar för Försäkringskassan. Utskottet

anser dock att det saknas anledning att redan nu ta initiativ till tillkännagivanden om en uppföljning eller utvärdering av förslaget. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen och effekterna av lagändringarna samt vid behov vidtar nödvändiga åtgärder. Motionerna 2020/21:4018 (SD) och 2020/21:4022 (KD) yrkandena 1 och 2 avstyrks därför.

När det gäller övriga yrkanden anges i propositionen att förslaget avser att förtydliga i lag vad som kan anses vara ett normalt förekommande arbete inom en angiven yrkesgrupp. Begreppet normalt förekommande arbete med sin tidigare avsedda omfattning kommer således fortsatt att gälla. Någon utvidgning av begreppet avses inte. Utskottet anser inte att det nu finns behov att gå längre eller att vidta ytterligare åtgärder inom sjukförsäkringen. Därmed avstyrks motionerna 2020/21:4013 (V) yrkandena 2–4 och 2021/22:2595 yrkandena 15 och 16.

Reservationer

1. Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring, punkt 1 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Arin Karapet (M) och Helena Storckenfeldt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion 2020/21:4025 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) och avslår proposition 2020/21:171.

Ställningstagande

Regeringens förslag om att förtydliga begreppet normalt förekommande arbete kommer vare sig att förenkla tillämpningen för Försäkringskassan eller göra bedömningar och beslut mer begripliga för försäkrade vid bedömningen om arbetsförmågan i ärenden om sjukpenning. Exempelvis framgår inte av lagtexten vad arbetsförmågan ska bedömas mot, utan det kommer att ankomma på Försäkringskassans handläggare att göra den bedömningen. Den försäkrade kommer fortfarande att ha svårt att förutse beslutet då det är först när Försäkringskassan har avgjort ärendet som den försäkrade får veta förutsättningarna för sin rätt till sjukpenning. Avslagsbeslut med utpekade yrkesgrupper kan även skapa osäkerhet om sjukförsäkringens omfattning hos den försäkrade och öka antalet överklaganden. Vidare kan den försäkrades aktivitetsförmåga schablonmässigt komma att kunna relateras till en yrkesgrupp som har störst toleransnivå, vilket inte kan vara avsikten. Det finns därför en betydande risk för att den försäkrade fortsatt kan komma att lämnas utan tillräckligt stöd och hjälp tillbaka i arbete samt att sjukfrånvaron kan bli långvarig och svårigheterna att komma tillbaka i arbete kan öka. Regeringens förslag leder inte till önskvärt resultat och propositionen bör därför avslås.

2. Ikraftträdandebestämmelser, punkt 2 (SD, V)

av Ida Gabrielsson (V), Julia Kronlid (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är välkommet och angeläget att regeringen går fram med förslaget i propositionen. Förslaget föreslås dock träda i kraft först den 1 september 2022. Under tiden kommer sjukskrivna personer att bedömas mot en lagstiftning som har omfattande brister. Sjukskrivna ska inte behöva drabbas av ett sent ikraftträdande utan de föreslagna lagändringarna bör träda i kraft snarast möjligt. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

3. Uppföljning av lagändringarna, punkt 3 (SD)

av Julia Kronlid (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4018 av Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD) och
avslår motion
2020/21:4022 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Förslaget i propositionen är mycket välkommet, men inriktningen är enligt propositionen främst att göra bedömningarna mer begripliga, och inte i tillräcklig omfattning att lyfta upp att bedömningarna i sak i många fall är alltför strikta. Detta orsakar stort lidande för många svårt sjuka personer. För att sjukförsäkringen ska bli mer förutsägbar, trygg och rättssäker kan det behöva vidtas ytterligare åtgärder. Regeringen bör därför genomföra en uppföljning av lagförslagets effekt ett år efter implementeringen.

4. Uppföljning av lagändringarna, punkt 3 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4022 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motion
2020/21:4018 av Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD).

Ställningstagande

Propositionens förslag välkomnas. Regeringen bör emellertid följa upp Försäkringskassans och domstolarnas handläggning av ärendena för att säkerställa att inte andra skäl än de rent medicinska beaktas i besluten. Avsaknad av relevant utbildning eller arbetsmarknadsmässiga förhållanden ska inte vägas in.

Regeringen bör vidare inom en rimlig tidsgräns undersöka om de försäkrade uppfattar Försäkringskassans beslut som mer tydliga till följd av lagändringarna.

5. En mer generös tillämpning, punkt 4 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag som leder till en mer generös tillämpning som bör överensstämma med vad som anges i delbetänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6). Försäkringskassan bör ta ställning till och redovisa om det finns normalt förekommande arbeten i vilka den försäkrade kan använda sin kvarvarande arbetsförmåga och möta kraven på normal arbetsprestation utan eller med

endast ringa anpassning av arbetsuppgifterna. För att myndigheten ska kunna göra detta krävs att frågan blir ordentligt belyst och utredd. Ärendena måste således utredas i större utsträckning.

6. Ytterligare åtgärder inom sjukförsäkringen, punkt 5 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

2021/22:2595 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag som gör det möjligt att bedöma den försäkrade utifrån hans eller hennes befintliga skick. Vid bedömning av den försäkrades arbetsförmåga bör hänsyn tas till bl.a. ålder, kön och tidigare arbetslivserfarenhet.

Vidare bör regeringen slopa rehabiliteringskedjan och återkomma med förslag till en ny rehabiliteringsmodell utifrån steg-för-steg-modellen. Försäkringskassan bör tillsammans med den försäkrade, och oftast vårdgivaren, avgöra när det är dags att pröva nästa steg.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Följdmotionerna

2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de föreslagna förändringarna bör träda i kraft snarast möjligt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som leder till en mer generös tillämpning av förslagen i propositionen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör slopa rehabiliteringskedjan och återkomma med förslag om en ny rehabiliteringsmodell utifrån steg-för-steg-modellen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i sjukförsäkringen som gör det möjligt att bedöma den försäkrades arbetsförmåga utifrån hans eller hennes befintliga skick och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4018 av Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att ett år efter implementering genomföra en uppföljning och utvärdering av lagändringens effekter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:4022 av Hans Eklind m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska följa upp på vilka grunder beslut fattas av Försäkringskassan eller domstolsväsendet för att säkerställa att inte

andra skäl än medicinska beaktas i bedömningar och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom en rimlig tidsgräns ska undersöka om de försäkrade uppfattar Försäkringskassans beslut som mer tydliga med de föreslagna förändringarna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4025 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

Riksdagen avslår proposition 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring.

Motion från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:2595 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att avskaffa rehabiliteringskedjan till förmån för en återgång till steg-för-steg-modellen, med nödvändiga ändringar, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om förändringar i sjukförsäkringen som gör det möjligt att bedöma arbetsförmågan hos den försäkrade utifrån dennes befintliga skick och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 48 § och 28 a kap. 8 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.**48 §¹**

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 180 dagar ska det dessutom beaktas om den försäkrade har sådan förmåga att han eller hon kan försörja sig själv genom

1. *sådant* förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller

1. förvärvsarbete *i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten* som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller

2. annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne.

Vid bedömningen tillämpas 47 § andra stycket.

Den försäkrades arbetsförmåga ska, trots det som sägs i första stycket, från och med den tidpunkt då han eller hon har haft nedsatt arbetsförmåga under 180 dagar bedömas enligt 46 och 47 §§ om

1. övervägande skäl talar för att den försäkrade kan återgå till arbete som avses i 46 och 47 §§ före den tidpunkt då han eller hon har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar, eller

2. det i annat fall kan anses oskäligt att bedöma den försäkrades arbetsförmåga enligt första stycket.

28 a kap.**8 §²**

Vid bedömningen av om arbetsförmågan är nedsatt ska det beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen har sådan förmåga att han eller hon kan försörja sig själv genom

1. *sådant* förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller

1. förvärvsarbete *i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten* som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller

2. annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne.

Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning ska göras i förhållande till ett heltidsarbete.

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2022.

¹ Senaste lydelse 2021:160.

² Senaste lydelse 2012:256.

2. De nya bestämmelserna tillämpas även på sjukperioder som har påbörjats före ikraftträdandet. Bestämmelserna tillämpas dock första gången vid prövning av rätt till ersättning för dagar från och med ikraftträdandet.